

Ağız-Diş Sağlığı Hizmetlerinde Performansa Dayalı Ödeme: Niteliksel Bir Çalışma

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 3. Ulusal Kongresi

Zeliha Öcek, E.Ü. Halk Sağlığı AD

Kevser Vatansever, E.Ü. Tıp Eğitimi AD

- Sağlıkta Dönüşüm Programı ağız-diş sağlığı hizmetlerinde çarpıcı bir değişim süreci başlattı



Ağız-diş sağlığı hizmeti veren SB kurumları

Yıl	Diş Hastanesi	ADSM	Dev. H. Diş Ted.- Pr. M.	Diş Ünitisi
2003	2	14	101	1564
2004	2	20	96	1797
2005	2	35	107	2608
2006	3	44	106	2828
2007	3	94	96	3493
2008	2	123	77	4294
2009	2	123	85	5071
2010	2	121	96	5771

~9 kat

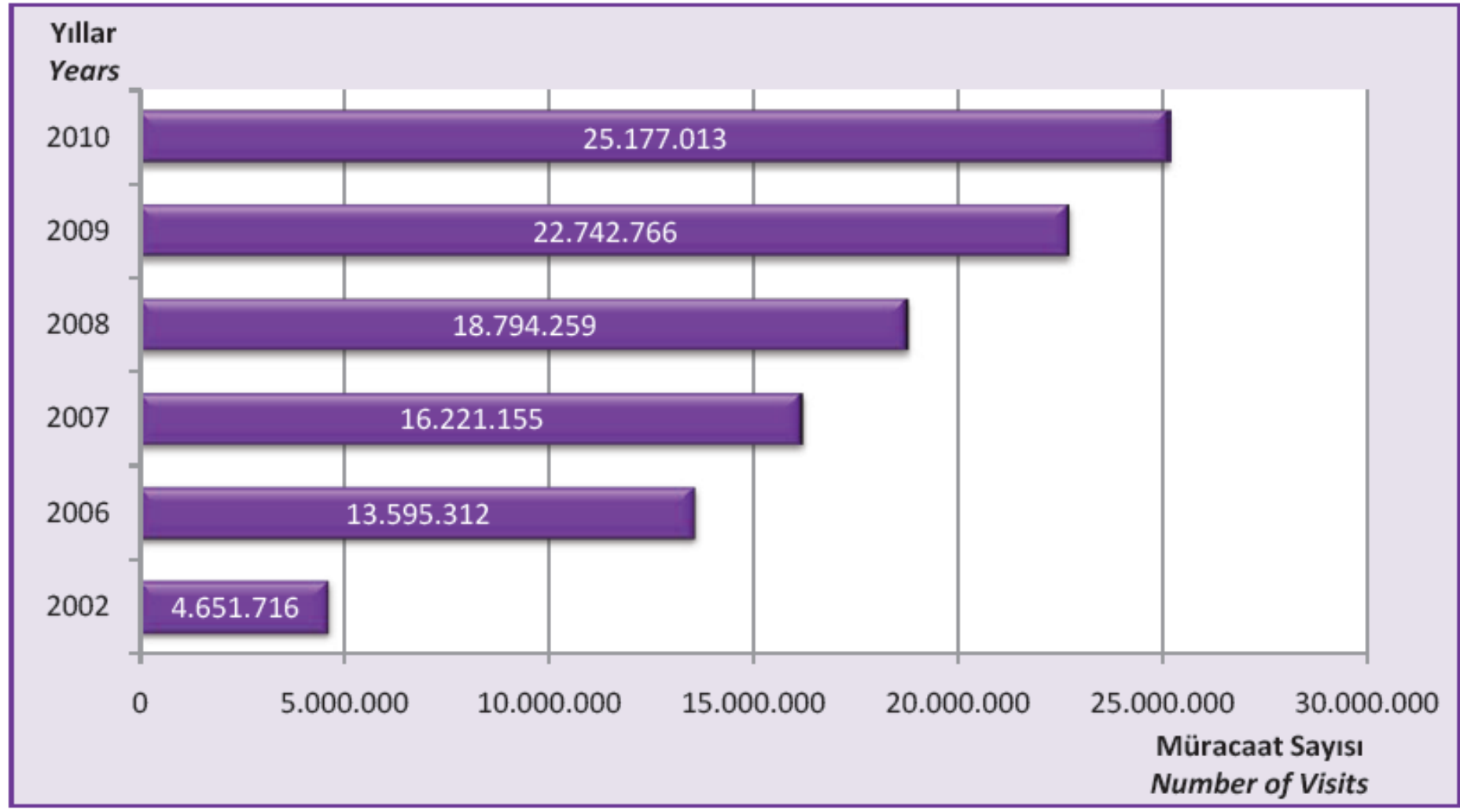
~7 kat

SB, sayıları her yıl artan yeni mezunlar ve muayenehanesini kapatmak zorunda kalan dış hekimleri nedeniyle sözleşmeli çalışmaya razı hekim bulmakta zorlanmıyor

Dış hekimi sayıları ve SB'da çalışma yüzdeleri

Yıl	SB		Serbest ve diğer		Toplam
	N	%	N	%	N
2006	3 819	20.8	14 513	79.2	18 332
2007	4 183	21.7	15 095	78.3	19 278
2008	5 082	25.5	14 534	74.5	19 959
2009	5 795	28.1	14 794	71.9	20 589
2010	7 069	33.0	14 363	67.0	21 432

SB kurumlarında ağız-diş sağılığı başvuru sayısı



Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sağılık İstatistikleri Yıllığı 2010

ADSM'lerde ve diş hastanelerinde

- hizmet hacmini arttırma
- donanım ve personel değişiklikleriyle
- özelleştirme hazırlıkları tamamlanıyor
- Performansa dayalı ödeme en önemli bileşen



- Ülkemizde farklı alanlarda çalışan diş hekimlerinin profesyonel kimliklerine yönelik algılarını değerlendiren daha geniş kapsamlı bir araştırmanın alt bileşeni

Amaç

- Sağlık Bakanlığı'na bağlı çalışan diş hekimlerinin performansa dayalı ödemenin etkilerine yönelik değerlendirmelerini belirlemek

Yöntem

- Niteliksel, fenomenolojik çalışma
- Evren: SB'a bağlı ADASM'lerde ve dış hastanelerinde çalışan diş hekimleri
- Örnekleme Yöntemi: maksimum çeşitlilik
 - 15 diş hekimi
 - İl (6 il), kurum (4 ADASM, 1 hastane), cinsiyet (7 kadın), meslek örgütünde yöneticilik (2 oda başkanı, 1 TDB MK üyesi) ve yaşa göre çeşitlilik

Yöntem

- Derinlemesine görüşme tekniği
 - Yarı-yapılandırılmış soru formu
 - Mesleğinizi uygularken en çok zorlayan etmenler nelerdir?
 - Sağlıkta dönüşüm programının etkileri nelerdir?
- Analiz
 - Her görüşmenin hemen ardından çözümleme yapıldı
 - Performans sistemi ile ilgili temalar iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı belirlendi
 - Tema başlıkları tartışıldı, temalar alt başlıklara ayrıldı, alt başlıkları biraraya getiren ana temalar belirlendi

Bulgular

Sekiz tema

- 1) İş ve gelir güvencesi
- 2) Mesleki doyum
- 3) İş yükü
- 4) Hizmet niteliği
- 5) Hasta-hekim ilişkisi
- 6) Diş hekimleri arası ilişkiler ve örgütlenme
- 8) Çalışma ortamı
- 9) Sağlık sorunları



İş ve Gelir Güvencesi

- Sözleşmeli istihdam ve özelleştirmeyeyle birlikte, kamunun sağladığı gelir ve iş güvencesi ortadan kalkıyor
- Gelecekte performans sistemi daha da acımasız bir şekilde uygulanacak

.... bizim ADASM'de büyük bir kliniği olan, yani patron bir diş hekimi var, "ne olacağımız belli değil, belki ileride beni yanına alırsın" dedim. "Seni ne yapayım ki, ancak 15 000 puan yapıyorsun, 40 000 puan yapan adam var" dedi. (35 yaşında, kadın)

Mesleki doyum ve gelir düzeyi

- Gelir düzeyi, özlük hakları ve hastaların davranışları değerlendirildiğinde diş hekimleri emeklerinin karşılığını alamıyor, bu da meslek doyumunu azaltıyor
- Performans ödemeleri emekliliğe yansımıyor ve sadece aktif çalışılan gün bazında hesaplanıyor

Hala pişmanım diş hekimi olduğum için. Çünkü hiç bir değerimiz yok, verdiğimiz emeğin karşılığını kesinlikle almıyoruz. (45 yaşında, kadın)

30 yıldır şikayet etmiyordum. Ama gün geçtikçe durum kötüleşiyor, mesleğin artık saygınlığı da kalmadı. Teşekkür eden hasta da kalmadı. (63 yaşında, erkek)

İş yükünde artış

- İş yükündeki aşırı artış hem hastaların sayıca artışından ve hem de davranışlarındaki değişimden kaynaklanıyor

Yükümüz çok arttı. ... Bir hekim bu kadar yoğun çalışmamalı, hastaya daha fazla zaman ayırabilmeli ... (61 yaşında, erkek)

Geçen gece nöbetçiydim. Sabaha kadar hasta geldi. Bütün koridorlar, bahçe dolu. Kaç kişi sayamazsın. Bir kişi için üç dört kişi gelmişler. birinin diş ağrıyorsa, ötekiler benimkine de bak diyor. Gece 2.30'da gelmişler, bir minibüs dolusu. (44 yaşında, erkek)

Hizmet niteliği

- Aşırı iş yükü hastalara yeterince zaman ayırlamamasına ve niteliksiz işlemler gerçekleştirilmesine neden oluyor

Zaten bu sistemle birlikte nicelik arttı, nitelik bozuldu. (52 yaşında, kadın)

Elin kolun bağlı, özelliksiz iş yapmak zorundasın... Çok yıpratıcı ve yorucu... İşin niteliği değil, niceliğiyle sorgulanıyorsunuz. Bu da iyi hekimleri tüketiyor...(44 yaşında, erkek)

... sanki olumlu gibi görüyor vatandaş bunu. Kuyruklar kalktı, işler hızlandı. Ama kimsenin kaliteye baktığı yok. Onu da biz biliyoruz. Bu yapılan işler ileride tekrar gündeme gelecek. Bomba o zaman patlayacak herhalde. (58 yaşında, erkek)

Hizmet niteliği

Performans sisteminin şu yönü var. Dişi çekip, protez yaptırmayı özendiriyor. Mümkünse tüm ağız. ... (42 yaşında, erkek)

Bence şu anda GSS'nin sağııkta yaptıkları ile ağız-diş sağıılığında yaptıkları arasında bir çelişki var. Genel sağııkta katkı payları zaman içinde artarken, diş protezlerinde katkı payını kaldırıp kamuya yüklediler, ki protez hizmetlerinin aslında koruyucu hizmetlerin öncelendiği sistemlerde katkı payı yüksektir. Böyle çelişik uygulamalar da var. Kaynakların verimsiz kullanımı söz konusu. Bu göreceli iyilik çok uzun sürmeyecek. (44 yaşında, kadın)

Hizmet niteliği

Kamudaki malzemeler de hizmet niteliğini olumsuz etkiliyor

75. Yıl Ankara Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'nde Peçete Krizi

18 Ekim 2010 •

Peçetesiz hastane

Sağlık Bakanlığı 75. Ağız ve Diş sağlığı merkezinde peçete rezaleti yaşıyor. Hastaneye 5 aydır peçete alımı yapılmıyor. Olan hem doktora, hem de hastaya oluyor.

TÜKRÜĞÜNÜ SİLECEK PEÇETE YOK

Hasta muayene koltuğuna oturup diş muayenesi başıladığından itibaren ağızda biriken kirli suyu atmak için muayene koltuğunun yanı başında bulunan lava boyu kullanıyor. Ağızının etrafında ve dudaklarında kalan pis su ve tükürükleri sileceği peçeteyi bulamıyor. İşte tam bu sırada hasta ve hasta yakınları peçete arayışına geçerken hastanede peçete olmadığı haberiyle şok oluyor.

DOKTORLARDA İSYANDA

Ankara'nın en büyük ağız ve diş sağlığı merkezlerinden birisi olan 75. Yıl Ankara Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'nde peçete bulunmaması doktorları da isyan ettirmiş durumda.



Hasta-hekim ilişkisi

- Aşırı iş yükü hastalarla iletişim kurmayı da önlüyor
- Hastalar tüketici davranışını artık benimsedi ve öğrendi

Bir noktadan sonra aslında kendini tanıyamıyorsun. İletişimin bozuluyor, kendimi kontrol etmeye çalışıyorum, ama sabrım azalıyor, istemediğim şeyler yapabiliyorum. Sana verilen hastayı bitirmek zorunda olduğun için zaman çok sınırlı. (35 yaşında, kadın)

Hasta beklediği zaman hemen isyan ediyor, randevu kağıdını fırlatıp atıyor. ... Hasta profili de değişti. Memurlar kaçtı artık. Minnet duyarlardı sana, teşekkür ederlerdi. Onlar artık muayenehaneye gidiyor. Değmez diyor burada bu rezilliği, kalabalığı çekmeye. (60 yaşında, erkek)

Diyalog ortadan kalktı. Oturuyor koltuğa, hemen “ne vardı” diye soruyorsun, bant gibi artık. Dinleyecek gücümüz de kalmadı. (62 yaşında erkek)

Şu dönemde ailelerinin memnuniyetini pek göremiyorsunuz. (42 yaşında, kadın)

Diş hekimine dolgu dayağı

Şanlıurfa'da Emine Ateş (31), bir süre önce yaptırdığı ve beğenmediği dolgu nedeniyle tartıştığı diş hekimi Yudum Öztürk (26)'ü dövdüğü iddiasıyla gözaltına aldı

Dayak yiyen dişhekimini Urfa'yı terk ediyor!

9 Kasım 2011 | Yazar: admin | Kategori: Genel



Yeterli ilgiyi göstermediği gerekçesiyle hastasının saldırısına uğrayan Doktor Yudum Öztürk, Urfa'yı terk ediyor. Dayak olayında hastanenin de ihmalkâr olduğunu öne süren Diş Hekimleri Odası, hastane yönetiminden hastaya kadar herkese sitem etti: Herkes kendine sorsun 'Doktorlar neden Urfa'yı terk ediyor?'

Diş hekimleri arasındaki ilişkiler ve örgütlenme

- Diş hekimliğinde zaten zayıf olan örgütlenme ve birlikte mücadele davranışı tamamen kaybedildi
- Performans, çalışma barışını bozdu

Diş doktoruna `yavaş çalışıyorsun` dayığı!



Isparta`da Sağlık Bakanlığı`na bağlı Dr. Sadık Yağcı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Başhekim Yardımcısı Dr. Ahmet Yakıt`ın aynı merkezde görevli diş hekimi Emre Karturgut`u yavaş çalışarak işleri aksattığı için darp ettiği iddia edildi.

Olay iddiaya göre bugün saat 10.00 sıralarında Dr. Sadık Yağcı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi`nde meydana geldi. İddialara göre Başhekim Yardımcısı Dr. Ahmet Yakıt, yavaş hareket ederek hastaların yiğilmesine neden olduğu gerekçesi ile diş hekimi Emre Karaturgut`u uyardı. Bu uyarının ardından çıkan tartışma kısa sürede kavgaya dönüştü. Başhekim yardımcısı ile diş hekimi, hastaların gözü önünde yumruk yumruğa kavga etti. Diğer görevliler tarafından yatıştırılan kavgada diş hekimi Karaturgut`un gözünde yırtık oluştu. Devlet Hastanesi`ne kaldırılan Karaturgut tedavi altına alındı. Isparta Sağlık İl Müdürlüğü`nün olayla ilgili soruşturma başlattığı öğrenildi.

<http://www.tumgazeteler.com/?a=4635222>

Diş hekimleri arasındaki ilişkiler ve örgütlenme

- *Artık daha kopuğuz bu performans sistemi ile. .. İşi aceleye getirmeyi sevmem. Bu nedenle arkadaşlarım tarafından çok azarlandım. Sen bu sistemde çalışamıyorsun, git, ayrıl dediler. (52 yaşında, kadın)*
- *Şimdi daha da sinmiş durumdayız. Bizim haklarımızı kim arayacak, kimse yok ortada. (40 yaşında, kadın)*
- *Birer parmak bal veriyorlar. .. Şimdi burada performans alıyoruz, yeter diyoruz ya düne kadar bu parayı alamıyorduk. (45 yaşında, kadın)*

Çalışma ortamı ve diş hekimlerinin sağlığı

- Çalışma ortamı kalabalık, havasız ve gürültülü
- Diş hekimlerinin sağlığı bozuluyor.

Şimdi çalıştığım klinikte 11 kişiyiz. Bir hasta bağılıyor, bir başka diş hekimi bir şey söylüyor, hasta diğer konuşmalara kulak kabartıyor Hasta ile başbaşa kalamıyorsunuz. Yerimiz çok dar ve havasız. (45 yaşında, kadın)

Sanki dört değil 14 yıldır çalışıyorum. Hem emeğimin karşılığını alamıyorum hem de sağlığımı kaybediyorum. (30 yaşında, kadın)

Sonuç

- Performansa dayalı ödeme sistemi ile;
 - Ağız-diş sağlığı hizmetleri niceliksel bir artış göstermiştir
 - Hizmet niteliği çok çarpıcı bir şekilde düşmüştür
 - Diş hekimliği iş - gelir güvencesi ve mesleki doyum açısından önemli kayıplar yaşamıştır
 - Aşırı iş yükü ve uygun olmayan çalışma ortamı çalışanların sağlığı açısından da önemli bir tehdit haline gelmiştir
 - Hasta-hekim ilişkisi hem hastalar hem de hekimler açısından çok sıkıntılı bir hal almıştır
 - Diş hekimlerinin çalışma barışı ortadan kalkmıştır